

Архітектура гуманітарного реагування

Гуманітарне оперативне середовище — це середовище, у якому міжнародні, національні організації та комерційні суб'єкти функціонують і взаємодіють під час надзвичайних ситуацій. Воно суттєво відрізняється від будь-якого іншого середовища, оскільки вся діяльність спрямована на надання гуманітарної допомоги. Жодна організація не здатна ефективно надати допомогу самотужки, тому важлива координація та співпраця. Організації, що працюють у цьому середовищі:

- Національні та місцеві органи влади.
- Установи ООН.
- Рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.
- Національні та міжнародні неурядові організації (НУО).
- Комерційні компанії.
- Збройні сили.
- Донорські організації.

Для полегшення взаємодії між цими різними суб'єктами, були створені інклюзивні та чітко визначені структури, відомі як «кластери». Головні організації кластерів визначені на основі їхнього досвіду. Кластерний підхід дозволяє гуманітарним організаціям ефективніше використовувати ресурси.

Дозволяючи гуманітарним організаціям максимально ефективно використовувати свої обмежені ресурси, підвищувати свою ефективність і демонструвати підзвітність, [кластери](#) сприяють проведенню операцій у різних контекстах. Таким чином, кластери слугують координаційним механізмом, що покращує загальне гуманітарне реагування завдяки посиленню взаємодії між усіма зацікавленими сторонами, які працюють в одному секторі (*напр.* логістика, охорона здоров'я, житло). Кожен кластер працює під керівництвом «головної установи», відповідальної за його діяльність, яка зазвичай обирається відповідно до сфери її компетенції (*напр.* ВООЗ є головною установою кластера охорони здоров'я).

Гуманітарні принципи

Гуманітарна діяльність забезпечує дотримання основоположних прав людини осіб, які постраждали від конфліктів чи стихійних лих, через надання захисту та допомоги. Водночас гуманітарні організації намагаються мінімізувати потенційні негативні зовнішні наслідки такої допомоги та готуються до майбутніх надзвичайних ситуацій. Гуманітарна діяльність включає - але не обмежується - захистом цивільного населення в кризових ситуаціях через задоволення його основних потреб у їжі, воді, санітарії, житлі та охороні здоров'я. Крім того, вона спрямована на допомогу постраждалому населенню у поверненні до нормального життя та засобів до існування. Гуманітарна практика керується гуманітарним правом та низкою міжнародних стандартів і кодексів поведінки, серед яких:

- [Загальна декларація прав людини 1948 року](#).
- [Четверта Женевська конвенція 1949 року та додаткові протоколи 1977 року](#).
- [Принципи поведінки Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та НУО в програмах реагування на стихійні лиха](#).
- [Принципи поведінки Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та НУО в програмах реагування на стихійні лиха. Гуманітарна хартія та мінімальні стандарти реагування на катастрофи проєкту «Сфера»](#).

Міжнародні гуманітарні працівники, таким чином, дотримуються таких основних гуманітарних принципів:

- **Гуманність** — полегшувати страждання, де б вони не виявлялися, захищати життя і здоров'я та забезпечувати повагу до людини.
- **Неупередженість** — діяти на основі потреб, без дискримінації.
- **Нейтралітет** — діяти, не приймаючи сторону тієї чи іншої групи.
- **Незалежність** — забезпечувати автономію гуманітарної діяльності від конкретних

політичних, економічних або військових інтересів.